

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi palkkaturvain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi palkkaturvain säännöksiä siitä, miten työntekijän on meneteltävä saadakseen oikeutensa palkkaturvaan vahvistetuksi työvoimapiirin toimiston hylättyä palkkaturvahakemuksen. Esitys liittyy 1 päivänä kesäkuuta 1984 voimaan tulevaan uudistukseen, jolla päätösvalta palkkaturva-asioissa on siirretty työvoimaministeriöltä työvoimapiirien toimistoille.

Jos palkkaturvahakemus on hylätty sillä perusteella, ettei haettua saatavaa ole saatu selvitettyksi, olisi työntekijä osoitettava nostamaan kanne tuomioistuimessa työnantajaa ja valtiota vastaan. Jos hakemus on hylätty mainitulla perusteella ilman, että työnantaja on kiistänyt vaadittua saatavaa tai kysymys on vain saatavan etuoikeudesta, tulisi kanne nostaa valtiota vastaan. Nykyisen lain mukaan työntekijälle annetaan osoitus nostaa kanne vain työnantajaa vastaan. Laki pysyisi ennallaan siinä, ettei kannetta tarvitse nostaa, kun työnantaja on konkurssissa.

Jos hakemus on hylätty muulla kuin saatavaan tai sen etuoikeuteen liittyvällä perusteella, saatisiin työvoimapiirin toimiston päätökseen hakea valittamalla muutosta työvoimaministeriöltä. Ministeriön päätöksestä saisi eräin poikkeuksin valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Palkkaturvakiin ehdotetaan myös lisättäväksi sellaisia säännöksiä, joilla voidaan edesauttaa saatavien selvittämistä sekä nykyistä tehokkaammin estää palkkaturvajärjestelmän väärinkäyttöä. Sopimus tai siihen rinnastettava tosiasiallinen järjestely, joka on tehty vain siinä tarkoituksessa, että valtio maksaisi työntekijän työsuhteesta johtuvan saatavan palkkaturvana, ei ehdotetun uuden säännöksen mukaan oikeuttaisi palkkaturvaan. Eräin edellytyksin oikeus palkkaturvaan voitaisiin evätä, jos työntekijälle on aikaisemmin maksettu palkkaturvaa ja hän on sittemmin siirtynyt sellaisen yrityksen palvelukseen, jossa aikaisemmalla työnantajalla on määräysvalta. Aikaisemmin tämä epäämismahdollisuus on koskenut vain samaan työnantajaan kohdistuvaa saatavaa. Palkkaturvaviranomaisella olisi myös oikeus saada veroviranomaiselta työntekijää koskevat verotustiedot palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten.

Ehdotetut muutokset on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 eli samanaikaisesti kuin päätösvalan siirtoa koskeva uudistus tulee voimaan. Ennen lain voimaan tuloa tehtyt palkkaturvahakemukset käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin aikaisemman lain mukaisesti.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Palkkaturvain (649/73) mukaan valtio turvaa työntekijäin työsuhteesta johtuneen palkka- tai muun saatavan suorituksen työnantajan konkurs-

sin tai muun maksukyvyttömyyden varalta palkkaturvana (1 §). Palkkaturvana maksetaan ne kolmen kuukauden kuluessa ennen palkkaturvahakemuksen jättämistä erääntyneet työsuhteesta johtuvat palkka- ja muut saatavat, joilla olisi

etuoikeusasetuksen 4 §:n 1 momentin mukainen etuoikeus työnantajan konkurssissa (2 §:n 1 mom.).

Palkkaturva maksetaan työntekijän hakemuksesta. Hakemuksen ratkaisee vielä voimassa olevan lain mukaan työvoimaministeriö. Palkkaturva on maksettava työntekijälle heti, kun työnantajan maksukyvyttömyys on todettu ja työsuhteesta johtuva saatava on saatu selvitettyksi (4 §:n 1 mom.). Hylätessään hakemuksen työvoimaministeriön on osoitettava työntekijä nostamaan kante tuomioistuimessa työnantajaa vastaan määräajassa (7 §:n 1 mom.). Jos työnantaja on konkurssissa, ei kannetta kuitenkaan tarvitse nostaa. Työntekijän valvoman saatavan peruste ja määrä tulee tällöin vahvistetuksi konkurssimenettelyssä. Työvoimaministeriön palkkaturvapäätöksestä ei laissa olevan nimenomaisen kiellon mukaan voida hakea valittamalla muutosta (8 §:n 2 mom.). Työntekijän on uudistettava hylätty palkkaturvahakemus kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hänen saatavansa määrä on tullut erillisessä oikeudenkäynnissä tai konkurssimenettelyssä ratkaistuksi (7 §:n 3 mom.).

Palkkaturvana työntekijälle maksettu saatava ja kaikki siihen perustuvat oikeudet siirtyvät valtiolle sinä päivänä, jona palkkaturvaa on päätetty maksaa (5 §:n 1 mom.). Palkkaturvapäätös voidaan panna työnantajaa vastaan heti täytäntöön niin kuin lainvoimainen tuomio, jollei tuomioistuin toisin määrää (6 §:n 1 mom.). Työnantaja voi torjua valtion takautumisoikeuteen perustuvat saatavat nostamalla valtiota vastaan takaisin-saantikanteen.

Palkkaturva-asioiden käsittelyn nopeuttamiseksi on päätösvalta palkkaturva-asioissa siirretty palkkaturvalain muuttamisesta 20 päivänä tammikuuta 1984 annetulla, 1 päivänä kesäkuuta 1984 voimaan tulevalla lailla (70/84) työvoimaministeriöltä työvoimapiirien toimistoille. Palkkaturvahakemukset ratkaisee tämän lain mukaan työvoimapiirin toimisto. Työntekijän ja työnantajan oikeusturvaa koskevia säännöksiä on muutettu niin, että työvoimapiirin toimistosta on voimassa, mitä aiemmin on säädetty työvoimaministeriöstä.

2. Valmisteluvaiheet

2.1. Työvoimaministeriön ehdotus palkkaturvalain muuttamiseksi

Työvoimaministeriössä valmistui syksyllä 1983 virkatyönä ehdotus hallituksen esitykseksi palkkaturvalain muuttamisesta. Esitysehdotusta valtioneuvostossa käsiteltäessä todettiin, että siihen sisältyviä ehdotuksia muutoksenhaun ja muun oikeusturvan järjestämistä palkkaturva-asioissa olisi vielä tarkemmin pohdittava. Sen vuoksi eduskunnalle annettuun esitykseen otettiin vain päätösvalan siirtämistä sekä avoimen yhtiön osakkaan ja kommandiittiyhtiön yhtiömiehen maksuvelvollisuutta koskevat ehdotukset.

Heti hallituksen esityksen antamisen jälkeen työvoimaministeriö asetti työryhmän valmistelemaan ehdotusta palkkaturvalakiin tehtävistä muutoksista, joilla järjestettäisiin muutoksenhaku palkkaturvapäätöksistä. Työryhmä, jossa oli edustettuna myös oikeusministeriö, sai hallituksen esityksen muotoon laaditun ehdotuksensa valmiiksi maaliskuussa 1984.

Työryhmän ehdotuksesta pyydettiin lausunnot oikeusministeriöltä ja valtiovarainministeriöltä sekä palkkaturva-asiaain neuvottelukunnalta, jossa ovat edustettuina muun muassa verohallinto ja työnantajain ja työntekijäin edustavimmat keskusjärjestöt. Ehdotusta on myös käsitelty työvoimapiirien piiripäälliköiden neuvottelupäivillä.

Eduskunnalle nyt annettu esitys pohjautuu mainittuun työryhmän ehdotukseen.

2.2. Eduskunnan toivomukset

Hyväksyessään lain palkkaturvalain muuttamisesta (HE n:o 169/83 vp.) eduskunta samalla hyväksyi seuraavat toivomukset:

”että hallitus kiireellisesti valmistuttaisi ja välittömästi sen jälkeen antaisi eduskunnalle esityksen laiksi, jolla turvataan palkkaturvan hakijoiden ja työnantajien hyvä ja tehokas oikeussuoja ja joka saatetaan voimaan samanaikaisesti nyt käsiteltävän lakiehdotuksen kanssa, ja

että hallitus antaisi eduskunnalle esityksen, jossa osoitetaan määräraha lainopillisen koulutuksen saaneen henkilöstön palkkaamiseen palkkaturva-asioiden käsittelemistä varten niihin työvoimapiirien toimistoihin, joissa tällaista henkilöstöä ei vielä ole, sekä lisäksi palkkaturva-asioiden hoitamiseen tarpeellisen muun henkilöstön palkkaamiseksi työvoimahallintoon samanaikaisesti nyt käsiteltävän lakiehdotuksen voimaantulon kanssa.”

3. Nykyisen tilanteen arviointia ja ehdotetut muutokset

Saatavan selvittäminen oikeudenkäynnissä. Palkkaturvalaissa on omaksuttu poikkeava menettely siitä, että hallintopäätöksestä saa hakea muutosta hallintolainkäytön järjestyksessä. Palkkaturvapäätöksestä ei näet saa valittaa, vaan hakemuksen tultua hylätyksi työntekijä osoitetaan nostamaan eri oikeudenkäynti työnantajaa vastaan. Lain mukaan valtio turvaa työntekijän yksityisoikeudellisen saatavan työnantajalta. Siksi on johdonmukaista, että kysymys palkkaturvamenetelyssä selvittämättä jääneestä saatavasta ja sen määrästä ratkaistaan samassa järjestyksessä kuin palkkasaatavaa koskevat riidat yleensäkin, siis oikeudenkäyntiteitse yleisessä tuomioistuimessa tai, jos työnantaja on konkurssissa, sen yhteydessä.

Mahdollisuus siirtää palkkaturvana haettuun saatavaan liittyvät riitaisuudet eri oikeudenkäyntiin ehdotetaan säilytettäväksi. Osoitus eri oikeudenkäyntiin tulisi kuitenkin antaa vain silloin, kun riita koskee sellaista seikkaa, josta työntekijän ja työnantajan kesken voi muutenkin syntyä oikeusriita ja joka voi myös tulla ratkaistavaksi työnantajan konkurssissa. Tällaisia seikkoja ovat saatavan peruste ja määrä sekä kysymystä siitä, onko saatavalla palkkaturvan maksamisen edellytyksenä olevaa, etuoikeusasetuksen 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuoikeutta.

Valtion osallistuminen oikeudenkäyntiin. Kun palkkaturvahakemus on hylätty, on nykyisen lain mukaan työntekijä osoitettava nostamaan kanne työnantajaa vastaan. Palkkaturvaviranomainen ei ole jutussa asianosainen. Sen kuuleminenkaan työntekijän ja työnantajan välisessä oikeudenkäynnissä ei ole tarpeen, kun tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista vain kysymys saatavan perusteesta ja sen määrästä (KKO 1983 II 171).

Se, että oikeudenkäynti palkkaturvana haetusta saatavasta käydään pelkästään työntekijän ja työnantajan välillä, on asianmukaista silloin, kun saatavasta on todella riita näiden kesken. Näin ei kuitenkaan aina ole asian laita. Kun työnantaja on tullut maksukyvyttömäksi, ei tätä läheskään aina enää kiinnosta työntekijän vaatimuksen oikeellisuus. Erityisesti näin on silloin, kun työnantajana on osakeyhtiö tai muu yhteisö. Harvinaista ei ole, että työnantaja, joka vielä työntekijän hakemuksesta antamassaan lausunnossa on kiistänyt saatavan, jää haastettuna pois tuomioistuimesta tai myöntää siellä kanteen oikeaksi. Kun palkkasaatavaa koskevassa riita-asia on

sovinto sallittu, on mahdollista, että palkkaturvana haettu aiheetonkin saatava tulee tuomiolla vahvistetuksi.

Palkkaturvahakemus hylätään usein myös viran puolesta ilman, että työnantaja on mitenkään riitauttanut vaadittua saatavaa, esimerkiksi silloin, kun saatavan ei katsota perustuvan lakiin. Tällöinkin on nykyisen lain mukaan työntekijälle annettava osoitus nostaa kanne vain työnantajaa vastaan. Kun työnantaja on alusta alkaen suhtautunut hakemukseen myönteisesti tai ainakin välipitämättömästi, työntekijän ja työnantajan välisestä oikeudenkäynnistä tulee muodollisuus. Työnantajalle ei ole välitöntä merkitystä sillä, olisiko haetulla saatavalla etuoikeutta työnantajan konkurssissa. Sen vuoksi ei ole perusteltua, että riita saatavan etuoikeudesta käydään työnantajan ja työntekijän kesken.

Jotta työntekijän oikeus palkkaturvana vaatimaansa saatavaan voitaisiin luotettavasti selvittää, olisi myös valtion päästävä vaikuttamaan oikeudenkäynnin lopputulokseen. Tämä käy parhaiten päinsä siten, että valtio osallistuu asian käsitteilyn tuomioistuimessa asianosaisena. Sen vuoksi ehdotetaan, että työntekijä olisi osoitettava nostamaan laissa säänneltävissä tapauksissa kanne myös valtiota vastaan.

Kun palkkaturvaviranomainen on omasta aloitteestaan katsonut saatavan jääneen selvittämättä työnantajan sitä vastoin myöntäessä saatavan oikeaksi tai suhtautuessa hakemukseen välipitämättömästi, ei työnantajan haastamista oikeudenkäyntiin voida pitää aiheellisena. Riita palkkaturvana vaaditusta saatavasta ja sen määrästä tulisi tällöin käydä pelkästään työntekijän ja valtion kesken. Työnantajan aseman turvaa se, että työnantaja voi 9 §:n mukaan hakea takaisin-saantia valtiota vastaan sen jälkeen, kun työntekijälle on päätetty uuden hakemuksen perusteella maksaa palkkaturvaa ja työnantajalle on sen vuoksi määrätty maksuvelvollisuus. Milloin hakemus on hylätty sillä perusteella, ettei saatavalla olisi vaadittua etuoikeutta työnantajan konkurssissa, olisi työntekijälle tällöinkin annettava osoitus nostaa kanne vain valtiota vastaan.

Hallituksen esitys ei aiheuttaisi muutosta siihen, miten palkkaturvana haettu saatava selvitetäisiin työnantajan ollessa konkurssissa. Työntekijällä olisi edelleen velvollisuus valvoa saatavansa työnantajan konkurssissa. On tarkoituksenmukaista, että työntekijän palkkaturvana hakema saatava voidaan ratkaista työnantajan konkurssin yhteydessä. Tämä edellyttää, että palkkaturvaviranomainen voi tarvittaessa riitauttaa työntekijän

valvonnan. Riitauttamisoikeus on konkurssisääntöön mukaan kuitenkin vain sillä velkojalla, joka on konkurssissa valvonut saatavan. Kun palkkaturvana haettu saatava valvotaan konkurssissa, on työvoimaministeriöllä palkkaturvaviranomaisena yleensä ollut konkurssivelkojan asema esimerkiksi sen vuoksi, että sille on siirtynyt selvitetyn katsottu osa haetusta saatavasta tai että jollekin muulle saman työnantajan palveluksessa olevalle on maksettu palkkaturvaa. Aina työvoimaministeriöllä ei kuitenkaan ole ollut velkojan asemaa, vaikka tarvetta riitauttamiseenkin olisi ollut. Sen vuoksi ehdotetaan, että palkkaturvaviranomainen saisi aina riitauttaa palkkaturvana haetun saatavan riippumatta siitä, onko se itse velkojan asemassa konkurssissa.

Muutoksenhaku. Työntekijälle ei ole hylkäävän päätöksen varalta annettu laissa muuta oikeusturvakeinoa kuin tilaisuus ajaa kannetta työnantajaa vastaan. Palkkaturvahakemus voidaan hylätä eri perustein, esimerkiksi sen vuoksi, ettei työnantajan maksukyvyttömyyttä ole voitu todeta tai että saatava on erääntynyt kolme kuukautta ennen hakemuksen tekemistä. Hakemus voidaan hylätä myös sen vuoksi, että palkkaturvaviranomainen on katsonut hakijan menettäneen oikeutensa palkkaturvaan 4 §:n 2 momentin nojalla saatavan valvonnan laiminlyönnin vuoksi. Käytännössä on ilmennyt epätietoisuutta siitä, onko työntekijälle annettava osoitus erillis-oikeudenkäyntiin silloinkin, kun hakemus on hylätty soveltamalla palkkaturvan myöntämisen edellytyksiä koskevia säännöksiä.

Tässä esityksessä on omaksuttu se kanta, että osoitus erilliseen oikeudenkäyntiin annetaan vain silloin, kun hakemus on hylätty sen vuoksi, että saatavan määrää tai perustetta ei ole saatu selvitetyn, tai kun saatavalla ei ole katsottu olevan vaadittua etuoikeutta. Muissa tapauksissa tulisi palkkaturvahakemuksen ratkaisseen työvoimapiirin toimiston päätöksestä voida hakea muutosta valittamalla. Kun työvoimapiirejä on kaksitoista, valitusoikeus on tarpeen myös palkkaturvakäytännön yhdenmukaistamiseksi. Valitusviranomaisiksi on soveltain työvoimaministeriö, jossa on palkkaturva-asioiden perusteellinen asiantuntemus ja joka voi käsitellä valitukset joutuisimmin.

Kun työntekijällä ei nykyisin ole valitusoikeutta työvoimaministeriön palkkaturvapäätöksestä, korkeimmalle hallinto-oikeudelle on tehty jonkin verran ylimääräisestä muutoksenhausta hallintoasioissa annetun lain 6 §:n (200/66) mukaisia purkuhakemuksia. On ilmeisesti olemassa tarvetta siihen, että myös työvoimaministeriön valitus-

viranomaisena tekemästä päätöksestä voisi edelleen hakea muutosta. Työntekijöiden oikeusturvan parantamiseksi ehdotetaan, että ministeriön valitusviranomaisena tekemästä päätöksestä saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Työvoimapiirin toimistolle on laissa annettu eräissä tapauksissa valta harkita, onko työntekijä menettänyt kokonaan tai osaksi oikeutensa palkkaturvaan, esimerkiksi silloin kun työntekijä on jättänyt valvomatta saatavansa työnantajan konkurssissa. Tällaisessa tapauksessa on kysymys lähinnä tarkoituksenmukaisuusharkinnasta. Siksi ehdotetaan, että näissä asioissa työvoimaministeriön päätös jää lopulliseksi.

Palkkaturvajärjestelmän väärinkäytön estäminen. Työntekijä ja työnantaja voivat eräiden lain pakottavien säännösten ja työehtosopimuksessa määrättyjen vähimmäisehtojen rajoissa vapaasti sopia työsuhteen ehdoista. Sopimus perustaa samalla periaatteessa työntekijän oikeuden palkkaturvaan valtion varoista työnantajan tultua maksukyvyttömäksi. Toisaalta siitä, mitä kaksi keskenään sopivat, syntyy säännönmukaisesti oikeuksia ja velvollisuuksia vain sopijapuolille. Koska lain mukaan työntekijän palkkasaa turvataan työnantajan maksukyvyttömyyden varalta palkkaturvana, koskee maksukyvyttömän työnantajan sekä työntekijän välinen sopimus valtion oikeuksia. Oikeusjärjestyksessä vallitseva periaate on, ettei kolmannen vahingoksi tehty sopimus sidotä. Palkkaturvajärjestelmän tavoitteiden mukaan ei ole, että palkkaturvaa maksetaan sellaisen sopimuksen tai siihen rinnastettavan tosiasiallisen järjestelyn nojalla, joka on tehty vain siinä tarkoituksessa, että jokin etu tulisi maksettavaksi palkkaturvana. Sen vuoksi ehdotetaan nimenomaisesti säädettäväksi, ettei edellä tarkoitettu sopimus tai järjestely oikeuttaisi palkkaturvaan.

Lain 12 §:n mukaan voidaan erityisestä syystä evätä työntekijän oikeus palkkaturvaan, jos työntekijälle on aikaisemminkin maksettu samaan työnantajaan kohdistuvia saatavia työstä, joka on tehty kolmen vuoden kuluessa edellisestä palkkaturvan maksamista koskevasta päätöksestä. Säännöstä ei voida soveltaa kuitenkaan silloin, kun palkkaturvana haetaan sellaiseen yritykseen kohdistuvasta palkkasaa turvasta, jossa aikaisemmalla työnantajalla oli määräysvalta. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa työntekijät siirtyvät toistuvasti konkurssin tehneen yhtiön omistajan perustaman uuden yhtiön palvelukseen. On havaittu, että tällaisen toiminnan yhtenä tarkoituksena on saada työntekijöiden palkkasaa turvat mak-

setuksi palkkaturvana. Sen vuoksi 12 §:ää ehdotetaan täydennettäväksi niin, että palkkaturva voitaisiin evätä silloinkin, kun aikaisemmalla työnantajalla on määräysvalta uudessa yrityksessä.

4. Esityksen organisatoriset ja henkilöstövaikutukset

Esitys liittyy palkkaturvalain muuttamisesta tammikuussa 1984 annetulla lailla toteutettavaan toimivallan uudelleen järjestelyyn, jolla päätösvalta palkkaturva-asioissa siirtyy työvoimapiirien toimistoille. Tähän esitykseen sisältyvillä ehdoksilla tulisi olemaan kahdenlaisia organisatorisia ja henkilöstövaikutuksia. Työvoimaministeriöstä tulisi valitusviranomainen, jonka tehtävänä olisi ratkaista työvoimapiirien toimistojen päätöksistä tehtävät valitukset. Toiseksi kun työntekijä osoitettaisiin aina nostamaan kanteen valtiota vastaan palkkaturvana haetun saatavan selvittämiseksi, olisi työvoimahallinnon, työvoimapiirien toimistojen tai työvoimaministeriön, osallistuttava entistä enemmän oikeudenkäynteihin.

Vuonna 1983 annettiin palkkaturva-asioissa 4155 päätöstä. Ne koskivat 1030 eri työnantajan palveluksessa ollutta 9765 työntekijää. Kokonaan hylättiin 1307 työntekijää koskeva hakemus, mikä on noin 14 prosenttia koko määrästä. Hyväksytyjen hakemusten joukossa voidaan arvioida olevan noin kolmasosa sellaisia, joissa hakemus on osittain hylätty.

Vuosittain työvoimaministeriön ratkaistavaksi saattaa arvion mukaan tulla useita satoja valituk-

sia ja valtio joutunee osallistumaan 100—250 oikeudenkäyntiin.

Työvoimapiirien toimistoille siirtyvien palkkaturva-asioiden hoito edellyttää sellaista asiantuntemusta, jota tällä hetkellä ei ole kaikissa toimistoissa. Viisi toimistoista on sellaisia, joissa ei ole kokemusta palkkaturva-asioiden hoidosta eikä yhtään lakimiestä. Tämän vuoksi työvoimapiirien toimistoihin on perustettava viisi lakimiehen ylimääräistä tointa (A 21). Nyt tehty esitys aiheuttaa lisäksi työvoimaministeriössä lisätehtäviä, jotka edellyttävät yhden nuoremman hallitussihteerin viran perustamista ministeriön palkkaturva-toimistoon. Hallitus tulee esittämään määrärahoja mainittuihin toimiin ja virkaan esityksessään kuluvan vuoden toiseksi lisämenoarvioksi.

5. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtiolle aiheutuu edellä mainittujen toimien ja viran perustamista vastaavat menot, jotka arvioidaan vuodessa 410 000 markaksi. Aiheettomien palkkaturvavaatimusten estäminen ja henkilöstölisäyksen aiheuttama tehostuva perintä toisaalta lisää valtion tulojen lisäystä. Työnantajilta ja konkurssipesiltä valtiolle perittävä korko jää valtion tuloksi, joka esimerkiksi vuonna 1983 oli 3 961 000 markkaa. Perinnan tehostamisen voidaan arvioida lisäävän korkojen kertymistä menojen lisäystä vastaavan määrän.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 a §. Lakiin ehdotetaan otettavaksi uusi 2 a §. Sen mukaan työntekijällä ei ole oikeutta palkkaturvaan sopimuksen tai sopimukseen rinnastettavan tosiasiallisen järjestelyn perusteella, joka on tehty vain siinä tarkoituksessa, että valtio maksaisi työntekijälle työsuhteesta johtuvan saatavan palkkaturvana.

Säännös on tarkoitettu sovellettavaksi erityisesti silloin, kun työnantaja ja työntekijä ovat sopi-

neet työntekijän palkka- tai muusta edusta tietoisina siitä, ettei työnantaja kykene sopimusveloitetta täyttämään, ja siinä tarkoituksessa, että näin syntynyt saatava maksetaan palkkaturvana. Palkkaturvajärjestelmä pyrkii takaamaan työntekijälle sen palkan, jonka hän työnantajalta saisi, jos tämä olisi maksukykyinen. Jos hakemuksessa vedotaan työntekijän ja työnantajan esimerkiksi vähän ennen palkkaturvahakemuksen jättämistä tekemään sopimukseen ja on ilmeistä, ettei työnantaja maksukykyisenä olisi tehnyt sopimusta,

jota hakemuksessa tarkoitetaan, voidaan yleensä epäillä, että sopimus on tehty vain siinä tarkoituksessa, että valtio maksaisi työntekijän saatavan palkkaturvana. Säännöksessä tarkoitettu sopimus voisi koskea, paitsi saatavan perustetta ja määrää, myös esimerkiksi saatavan erääntymisaikaa. Jos työntekijä ja työnantaja ovat sopimuksellaan siirtäneet saatavan erääntymisaikaa myöhemmäksi niin, että se voitaisiin maksaa palkkaturvana, ei tällaisella sopimuksella olisi sitovaa vaikutusta palkkaturvamenettelyssä. Säännös voisi koskea yhtä hyvin työsopimusta tai sen ehtoa kuin työsuhteen päättymisen jälkeä tehtyä sopimusta tai oikeudenkäynnissä tehtyä sovintoa.

Sopimuksen rinnastettavalla tosiasiallisella järjestelyllä tarkoitetaan sitä, että työntekijä ja työnantaja asiasta nimenomaisesti sopimatta, mutta kuitenkin yhteisymmärryksessä pyrkivät aikaansaamaan sen, että työntekijälle maksetaan palkkaturvana sellaista etua, jonka suorittamisen työnantaja itse ei maksukykyisenä olisi velvoittautunut. Tällainen tilanne saattaa olla esimerkiksi silloin, kun työntekijä vetoaa sellaiseen tuomioistuimen päätökseen, jolla tosiasiallisesti perusteen vahingonkorvaussaatava on vahvistettu työnantajan myöntämisen perusteella.

4 §. Nykyinen 1 momentti ehdotetaan jaettavaksi 1 ja 2 momentiksi. Pykälän 1 momenttiin jäisivät säännökset saatavan selvittämisestä ja kuulemisvelvollisuudesta. Voimassa olevan 1 momentin mukaan työnantajalle on asiaa käsiteltäessä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Käytännössä on työntekijälle yleensä pyritty antamaan tilaisuus antaa selityksensä työnantajan lausunnosta, jos siihen on ollut tarvetta esimerkiksi sen selvittämiseksi, onko saatavan kiistämiseen ollut aihetta. Nyt säädettäisiin, että työnantajalle ja työntekijälle olisi ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin hallintomenettelylain (598/82) 15 §:ssä on säädetty. Tämän lainkohdan mukaan pääsääntö on, että asianosaiselle on varattava tilaisuus antaa selityksensä muiden tekemistä vaatimuksista ja asiassa olevista sellaisista selvityksistä, jotka voivat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Pykälän 2 momenttiin tulisi asiallisesti nykyistä lakia vastaava säännös siitä, milloin palkkaturvaa on päätettävä maksaa. Jos työntekijän saatava on saatu selvitettyksi vain osittain, saatava on nykyisen 3 momentin mukaan maksettava selvitettyltä osaltaan. Tämä säännös korvattaisiin lisäämällä 2 momenttiin sanat ”selvitettyltä osin”.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan siirrettäväksi asiallisesti muuttumattomana pykälän nykyinen

2 momentti. Mahdollisuus evätä oikeus palkkaturvaan sillä perusteella että työntekijä on laininlyönyt saatavan valvomisen työnantajan velkojille annetun julkisen haasteen paikalletulopäivänä, ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi tarpeettomana.

7 §. Kun palkkaturvahakemus on hylätty, on nykyisen 7 §:n mukaan työntekijä osoitettava nostamaan kanne tuomioistuimessa työnantajaa vastaan. Ehdotettu 7 § sääntelisi menettelyn hakemuksen tultua hylätyksi sen vuoksi, ettei haetun saatavan perustetta tai määrää ole saatu selvitettyksi tai ettei saatavalla ole vaadittua etuoikeutta.

Jos saatavaa ei ole saatu selvitettyksi työnantajan kiistämisen vuoksi, olisi 1 momentin 1 kohdan mukaan työntekijä osoitettava nostamaan kanne tuomioistuimessa työnantajaansa ja myös valtiota vastaan.

Kun työntekijä on nostanut kanteen osoituksen mukaisesti työnantajaa ja valtiota vastaan, on tuomioistuimessa käsiteltävänä kaksi eri riita-asiata. Tarkoituksenmukaista olisi, että ne käsiteltäisiin yhdistettyinä samassa oikeudenkäynnissä. Näissä kahdessa riita-asiassa annettavat päätökset eivät välttämättä ole samansisältöisiä. Mahdollista on, että työntekijän työnantajaa vastaan ajama kanne hyväksytään työnantajan myöntämisen vuoksi, mutta valtiota vastaan ajettu kanne kokonaan tai osittain hylätään.

Jos saatavaa ei ole saatu selvitettyksi muusta syystä kuin työnantajan kiistämisen vuoksi, olisi työntekijä 1 momentin 2 kohdan mukaan osoitettava nostamaan kanne vain valtiota vastaan. Tällainen osoitus on annettava siis silloin, kun työvoimapiirin toimisto on oma-aloitteisesti katsonut, ettei työntekijän vaatimaa saatavaa ole selvitetty, vaikka työnantaja on hakemuksesta kuultuna myöntänyt saatavan oikeaksi tai ei ole antanut lainkaan lausuntoa. Kanne valtiota vastaan on nostettava ehdotuksen mukaan myös silloin, kun saatava on hylätty sillä perusteella, ettei sillä olisi etuoikeusasetuksen 4 §:n 1 momentin mukaista etuoikeutta. Näin on esimerkiksi silloin kun on katsottu, ettei palkkaturvan hakija ole ollut työsuhteessa.

Työntekijän valtiota vastaan ajamasta kanteesta vahvistettaisiin tuomioistuimessa työntekijän saatava, joka voi tulla maksettavaksi palkkaturvana. Tuomioistuimen ratkaistavaksi ei sitä vastoin voi tulla kysymys siitä, koska saatava katsotaan erään tyneeksi, sillä tästä päätetään hallinnollisessa järjestyksessä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä määräajasta ja oikeuspaikasta, jossa 1 momentissa tarkoitettu kanne on nostettava. Määräaika olisi sama kuin nykyisessä laissa eli kuusi kuukautta. Määräaika laskettaisiin siitä, kun työntekijä on saanut työvoimapiirin toimiston päätöksestä tiedon. Kanne olisi nostettava siinä tuomioistuimessa, jossa työnantajan on vastattava työpalkkasääntävää koskevassa asiassa. Momentissa määriteltäisiin myös se, missä tuomioistuimessa kannetta valtiota vastaan on ajettava. Kun työpalkkasääntävää koskevissa riidoissa useampi tuomioistuin voi olla toimivaltainen, saa työntekijä valita, missä niistä hän nostaa kanteen. Pykälän 2 momentissa säilyisi säännös kanteen määräajassa nostamisen laiminlyönnin seurauksista palkkaturvaa uudelleen haettaessa.

Pykälän 3 momenttiin siirtyisi asiallisesti samansisältöisenä nykyisessä 2 momentissa oleva säännös, jonka mukaan kannetta ei tarvitse nostaa jos työnantaja on konkurssissa. Tämä tarkoittaisi sekä työnantajaa että valtiota vastaan nostettavaa kannetta.

Pykälän 4 momentin mukaan työntekijän tulisi tehdä uusi palkkaturvahakemus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen ratkaisu, jossa työntekijän saatavan peruste, määrä tai etuoikeus on vahvistettu, sai lainvoiman. Tämä määräaika olisi sama kuin nykyisessä laissa. Kun ratkaisu on annettu sekä valtiota että työnantajaa vastaan ajetusta kanteesta, laskettaisiin määräaika siitä, kun valtiota vastaan ajatussa oikeudenkäynnissä annettu ratkaisu on saanut lainvoiman.

7 a §. Oikeus tehdä muistutus konkurssissa valvottuja saatavia vastaan on vain velkojalla ja velallisella. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 7 a §, jonka mukaan palkkaturvaviranomaisella olisi oikeus tehdä muistutus palkkaturvana haettua ja konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, vaikka se ei olisikaan konkurssissa velkojana. Palkkaturvaviranomaisesta on tällöin voimassa mitä konkurssisäännössä on säädetty muistutuksen tehneestä velkojasta.

8 §. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin muutoksenhausta työvoimapiirin toimiston palkkaturva-asiassa antamaan päätökseen. Valittaa saisi sellaisesta päätöksestä, jolla hakemus on hylätty. Näin ollen esimerkiksi työnantaja ei saisi valittaa päätöksestä, jolla palkkaturvaa on päätetty maksaa ja jossa työnantajalle on määrätty maksuvelvollisuus. Maksuvelvollisuudesta vapautuakseen työnantajan olisi nostettava nykyisen 9 §:n mukaisesti takaisinsaantikanne valtiota vastaan.

Muutoksenhaku 8 §:n mukaan olisi mahdollinen, jos hakemus on hylätty muulla kuin sillä perusteella, ettei saatavaa ole saatu selvitettyksi tai ettei sillä ole säädettyä etuoikeutta. Ehdotetun 7 §:n mukaan tällöin on työntekijälle annettava osoitus eri oikeudenkäyntiin. Muutosta työvoimapiirin toimiston päätökseen voitaisiin hakea esimerkiksi silloin, kun työvoimapiirin toimisto on katsonut, ettei työnantaja ole maksukyvytön tai että haettu saatava ei ole erääntynyt 2 §:n 1 momentissa tarkoitettuna aikana.

Muutosta työvoimapiirin toimiston edellä tarkoitettuun päätökseen haettaisiin valittamalla työvoimaministeriöön. Valituksesta olisi voimassa, mitä muutoksenhausta hallintoasioissa (154/50) annetussa laissa on säädetty. Työvoimaministeriön päätöksestä saisi edelleen valittaa korkeimpaan hallintooikeuteen. Nimenomainen säännös tästä ei ole tarpeen, koska asiasta on säädetty edellä mainitussa laissa.

Työvoimapiirin toimistolle on laissa annettu valta harkita, onko työntekijän katsottava menettäneen oikeutensa palkkaturvaan sen vuoksi, että saatavan valvonta työnantajan konkurssissa on laiminlyöty, tai onko palkkaturvana maksettava enemmän kuin kaksi kertaa lain 2 §:n 2 momentissa tarkoitettu määrä. Vastaavasti lain 12 §:n nojalla voidaan erityisestä syystä evätä oikeus palkkaturvaan, jos työntekijälle on aikaisemmin maksettu palkkaturvaa samaan työnantajaan kohdistuneesta saatavasta. Kun työvoimapiirin toimisto on hylännyt hakemuksen kokonaan tai osittain edellä tarkoitettua harkintavallan perusteella ja työvoimaministeriö on valitusviranomaisena antanut asiassa päätöksen, ei siitä voisi 2 momentin mukaan valittaa.

12 §. Pykälän 1 momenttiin lisättävällä virkkeellä laajennettaisiin pykälän soveltamisalaa. Mitä aikaisemmin on ollut voimassa samaan työnantajaan kohdistuvasta uudesta palkkaturvahakemuksesta, voitaisiin nyt myös soveltaa, jos työntekijä on siirtynyt sellaisen yrityksen palvelukseen, jossa aikaisemmalla työnantajalla on määräämisvalta. Aikaisemmalla työnantajalla katsotaan olevan määräysvalta myös silloin, kun henkilöllä on osuus kummassakin yrityksessä ja hänellä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa määräysvalta niissä molemmissa. Se, onko jollakin ollut määräämisvalta yrityksessä, ratkaisitaisiin samojen perusteiden mukaan kuin sovellettaessa vuosilomalain (272/73) 6 §:n 1 momentin vastaavanlaista säännöstä. Tällaisessa tapauksessa työvoimapiirin toimistolla olisi mahdollinen

suus evätä työntekijän oikeus palkkaturvaan erityisestä syystä.

16 §. Pykälän 1 momentin viittaukset 4 §:n 2 momenttiin ja 6 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettaviksi viittauksiksi 4 §:n 3 momenttiin ja 6 §:n 3 momenttiin.

17 §. Pykälään lisättävän 3 momentin mukaan palkkaturva-asioita hoitaville työvoimaviranomaisille annettaisiin oikeus saada tarvittavat tiedot myös työntekijän verotusta koskevista asiakirjoista veroviranomaisilta. Tässä tarkoitettuja työvoimaviranomaisia olisivat työvoimaministeriö ja asianomainen työvoimapiirin toimisto. Verotuslain (482/58) 133 §:ssä säädetty salassapitovelvolli-

suus koskisi myös palkkaturvaviranomaisia, jotka ovat saaneet tässä tarkoitettuja tietoja.

2. Voimaantulo

Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1984. Sitä ennen jätetyt palkkaturvahakemukset käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin kuitenkin mainittua ajankohtaa ennen voimassa olleen lain mukaan.

Edellä esitetyn perusteella saatetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 10 päivänä elokuuta 1973 annetun palkkaturvalain (649/73) 4, 7 ja 8 §, 12 §:n 1 momentti ja 16 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 7 § osittain muutettuina 20 päivänä tammikuuta 1984 annetulla lailla (70/84) sekä 8 § ja 12 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 16 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1065/82), sekä

lisätään lakiin uusi 2 a ja 7 a § sekä 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

2 a §

Työntekijällä ei ole oikeutta palkkaturvaan sellaisen sopimuksen tai sopimukseen rinnastettavan tosiasiallisen järjestelyn perusteella, joka on tehty vain siinä tarkoituksessa, että valtio maksaisi työntekijälle työsuhteesta johtuvan saatavan palkkaturvana.

4 §

Kun palkkaturvahakemus on saapunut työvoimapiiriin toimistoon, toimiston tulee heti ryhtyä toimiin työnantajan maksukyvyyttömyyden ja työntekijän työsuhteesta johtuneen saatavan selvittämiseksi. Työnantajalle ja työntekijälle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin hallintomenettelylain (598/82) 15 §:ssä on säädetty.

Jos työvoimapiirin toimisto on voinut todeta työnantajan maksukyvyyttömäksi ja saanut selvityksi työntekijän saatavan perusteen ja määrän, sen on heti päätettävä maksaa työsuhteesta johtuva saatava selvitetystä osin valtion varoista.

Jos työntekijä on jättänyt valvomatta saatavansa tai sen etuoikeuden työnantajan konkurssissa, työvoimapiiriin toimistolla on valta harkita, onko työntekijän katsottava menettäneen kokonaan tai osaksi oikeutensa palkkaturvaan.

7 §

Hylätessään palkkaturvahakemuksen työvoimapiirin toimiston on osoitettava työntekijä nostamaan kanne:

1) työnantajaa ja valtiota vastaan, jos hylkääminen johtuu siitä, ettei saatavan perustetta tai määrää ole saatu selvitettyksi työnantajan kiistämisen vuoksi; tai

2) valtiota vastaan, jos hylkääminen johtuu siitä, ettei saatavan perustetta tai määrää katsota selvitettyksi muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä tai ettei saatavalla ole 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuoikeutta.

Työntekijän on nostettava 1 momentissa tarkoitettu kanne kuuden kuukauden kuluessa työ-

voimapiirin toimiston päätöksestä tiedon saatuaan siinä tuomioistuimessa, jossa työnantajan olisi vastattava työpalkkasaatavaa koskevassa asiassa. Jos kannetta ei ole määrääjässä nostettu, hylätyn hakemuksen tarkoittamaa palkkaturvaa ei voida uuden hakemuksen perusteella määrätä maksettavaksi, ellei tähän ole erittäin painavia syitä.

Edellä 1 momentissa mainittua kannetta ei kuitenkaan tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa työnantajan konkurssissa, jota koskeva hakemus on tehty ennen 2 momentissa mainitun määräajan päättymistä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan kuuden kuukauden määräaika konkurssin päättymisestä.

Edellä 1 ja 3 momentissa mainituissa tapauksissa työntekijän on tehtävä uusi palkkaturvahakemus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen ratkaisu, jolla työntekijän saatavan peruste ja määrä tai etuoikeus on ratkaistu, on saanut lainvoiman. Jos kanne on nostettu sekä työnantajaa että valtiota vastaan, määräaika lasketaan siitä, kun ratkaisu valtiota vastaan on saanut lainvoiman.

7 a §

Palkkaturva-asiaa hoitavalla työvoimaviranomaisella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, jota on haettu palkkaturvana, vaikkei tämä viranomainen olekaan konkurssissa velkojana.

8 §

Työvoimapiirin toimiston päätöksestä, jolla hakemus on hylätty muulla kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla perusteella, työntekijä saa valittaa työvoimaministeriöön siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hall intoasioissa (154/50) annetussa laissa on säädetty. Muutoin työvoimapiiriin toimiston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Työvoimaministeriön päätökseen, jolla on ratkaistu valitus työvoimapiiriin toimiston 2 §:n 2

momentin, 4 §:n 3 momentin ja 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä, ei saa hakea valittamalla muutosta.

12 §

Työntekijältä, jolle on maksettu palkkaturvaa, voi työvoimapiirin toimisto erityisestä syystä evätä oikeuden saada palkkaturvaa samaan työnantajaan kohdistuvasta saatavasta, jos saatava perustuu työhön, joka on tehty kolmen vuoden kuluessa edellisestä palkkaturvan maksamista koskevasta päätöksestä. Samana työnantajana pidetään myös yritystä, jossa aikaisemmalla työnantajalla on määräämisvalta. Aikaisemmalla työnantajalla katsotaan olevan määräämisvalta myös silloin, kun henkilöllä on osuus kummassakin yrityksessä ja hänellä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa on määräysvalta niissä molemmissa.

16 §

Valtakunnallisia työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitettun työttömyyskassojen keskuskassan on vuosittain jälkikäteen korvattava valtiolle työntekijöille palkkaturvana maksettujen määrien ja työnantajilta 5 §:n 1 momentin mukaan perittyjen pääomamäärien erotus. Tästä erotuksesta on kuitenkin vähennettävä se, mitä

palkkaturvana on maksettu työntekijän 4 §:n 3 momentissa tarkoitettusta laiminlyömisestä huolimatta, sekä työnantajilta 6 §:n 3 momentin nojalla perimättä jätetyt määrät. Erotuksesta on vähennettävä myös ne määrät, jotka on 9 §:n mukaisessa menettelyssä taikka 14 tai 15 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa todettu aiheetta maksettuiksi.

17 §

Palkkaturva-asiaa hoitavalla työvoimaviranomaisella on oikeus saada veroviranomaisilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot työntekijän verotusta koskevista asiakirjoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1984.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntönnäponon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Niihin palkkaturvahakemuksiin, jotka on jätetty työvoimaviranomaisten käsiteltäviksi ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.

Helsingissä 4 päivänä toukokuuta 1984

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Työvoimaministeri *Urpo Leppänen*

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 10 päivänä elokuuta 1973 annetun palkkaturvalain (649/73) 4, 7 ja 8 §, 12 §:n 1 momentti ja 16 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 ja 7 § osittain muutettuina 20 päivänä tammikuuta 1984 annetulla lailla (70/84) sekä 8 § ja 12 §:n 1 momentti viimeksi mainitussa laissa ja 16 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1982 annetussa laissa (1065/82), sekä lisätään lakiin uusi 2 a ja 7 a § sekä 17 §:ään uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Kun palkkaturvahakemus on saapunut työvoimapiiriin toimistoon, toimiston tulee heti ryhtyä toimiin työnantajan maksukyvyttömyyden ja työntekijän työsuhteesta johtuneen saatavan selvittämiseksi. Työnantajalle on asiaa käsiteltäessä varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Jos työvoimapiiriin toimisto on voinut todeta työnantajan maksukyvyttömäksi ja saanut selvitetyn työntekijän saatavien määrän, sen on päätettävä heti maksaa työsuhteesta johtuva saatava valtion varoista.

Jos työntekijä on jättänyt valvomatta saatavansa tai sen etuoikeuden työnantajan konkurssissa tai työnantajan velkojille annetun julkisen haasteen paikalletulopäivänä, työvoimapiiriin toimistolla on valta harkita, onko työntekijän katsottava menettäneen kokonaan tai osaksi oikeutensa palkkaturvaan.

Jos työntekijän saatava on saatu selvitetyn työntekijän osalta, on saatava määrättävä maksettavaksi selvitetyn työntekijän osalta.

7 §

Jos palkkaturvahakemus on hylätty, työvoimapiiriin toimiston tulee osoittaa työntekijää nostamaan kante tuomioistuimessa työnantajaa vas-

2 a §

Työntekijällä ei ole oikeutta palkkaturvaan sellaisen sopimuksen tai sopimukseen rinnastettavan tosiasiallisen järjestelyn perusteella, joka on tehty vain siinä tarkoituksessa, että valtio maksaisi työntekijälle työsuhteesta johtuvan saatavan palkkaturvana.

4 §

Kun palkkaturvahakemus on saapunut työvoimapiiriin toimistoon, toimiston tulee heti ryhtyä toimiin työnantajan maksukyvyttömyyden ja työntekijän työsuhteesta johtuneen saatavan selvittämiseksi. Työnantajalle ja työntekijälle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus tulla kuulluksi siten kuin hallintomenettelylain (598/82) 15 §:ssä on säädetty.

Jos työvoimapiiriin toimisto on voinut todeta työnantajan maksukyvyttömäksi ja saanut selvitetyn työntekijän saatavan perusteen ja määrän, sen on heti päätettävä maksaa työsuhteesta johtuva saatava selvitetyn työntekijän osin valtion varoista.

Jos työntekijä on jättänyt valvomatta saatavansa tai sen etuoikeuden työnantajan konkurssissa, työvoimapiiriin toimistolla on valta harkita, onko työntekijän katsottava menettäneen kokonaan tai osaksi oikeutensa palkkaturvaan.

7 §

Hylätessään palkkaturvahakemuksen työvoimapiiriin toimiston on osoitettava työntekijää nostamaan kante:

Voimassa oleva laki

taan kuuden kuukauden kuluessa päätöksestä tiedon saatuaan. Mikäli kannetta ei ole määräajassa nostettu, ei hylätyn hakemuksen tarkoittamaa palkkaturvaa voida uuden hakemuksen perusteella määrätä maksettavaksi, ellei tähän ole erittäin painavia syitä.

Edellä 1 momentissa mainittua kannetta ei kuitenkaan tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa työnantajan konkurssissa, jota koskeva hakemus on tehty ennen 1 momentissa mainitun määräajan päättymistä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan kuuden kuukauden määräaika konkurssin päättymisestä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituissa tapauksissa työntekijän on tehtävä uusi palkkaturvahakemus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen ratkaisu, jolla työntekijän työsuhteesta johtuva saamisen määrä on ratkaistu, on saanut lainvoiman.

8 §

Työvoimapiirin toimiston tämän lain nojalla tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Ehdotus

1) työnantajaa ja valtiota vastaan, jos hylkääminen johtuu siitä, ettei saatavan perustetta tai määrää ole saatu selvitettyksi työnantajan kiistämisen vuoksi; tai

2) valtiota vastaan, jos hylkääminen johtuu siitä, ettei saatavan perustetta tai määrää katsota selvitettyksi muusta kuin 1 kohdassa mainitusta syystä tai ettei saatavalla ole 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua etuoikeutta.

Työntekijän on nostettava 1 momentissa tarkoitettu kanne kuuden kuukauden kuluessa työvoimapiirin toimiston päätöksestä tiedon saatuaan siinä tuomioistuimessa, jossa työnantajan olisi vastattava työpalkkasaatavaa koskevassa asiassa. Jos kannetta ei ole määräajassa nostettu, hylätyn hakemuksen tarkoittamaa palkkaturvaa ei voida uuden hakemuksen perusteella määrätä maksettavaksi, ellei tähän ole erittäin painavia syitä.

Edellä 1 momentissa mainittua kannetta ei kuitenkaan tarvitse nostaa, jos saatava valvotaan sellaisessa työnantajan konkurssissa, jota koskeva hakemus on tehty ennen 2 momentissa mainitun määräajan päättymistä. Jos tällainen konkurssi peruuntuu tai raukeaa, lasketaan kuuden kuukauden määräaika konkurssin päättymisestä.

Edellä 1 ja 3 momentissa mainituissa tapauksissa työntekijän on tehtävä uusi palkkaturvahakemus viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun tuomioistuimen ratkaisu, jolla työntekijän saatavan peruste ja määrä tai etuoikeus on ratkaistu, on saanut lainvoiman. Jos kanne on nostettu sekä työnantajaa että valtiota vastaan, määräaika lasketaan siitä, kun ratkaisu valtiota vastaan on saanut lainvoiman.

7 a §

Palkkaturva-asiaa hoitavalla työvoimaviranomaisella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, jota on haettu palkkaturvana, vaikkei tämä viranomainen olekaan konkurssissa velkojana.

8 §

Työvoimapiirin toimiston päätöksestä, jolla hakemus on hylätty muulla kuin 7 §:n 1 momentissa tarkoitettulla perusteella, työntekijä saa valittaa työvoimaministeriöön siinä järjestyksessä kuin muutoksenhausta hall intoasioissa (154/50) annetussa laissa on säädetty. Muutoin työvoimapiirin toimiston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Työvoimaministeriön päätökseen, jolla on ratkaistu valitus työvoimapiirin toimiston 2 §:n 2 momentin, 4 §:n 3 momentin ja 12 §:n nojalla tekemästä päätöksestä, ei saa hakea valittamalla muutosta.

12 §

Työntekijältä, jolle on maksettu palkkaturvaa, voi työvoimapiirin toimisto erityisestä syystä evätä oikeuden saada palkkaturvaa samaan työnantajaan kohdistuvasta saatavasta, jos saatava perustuu työhön, joka on tehty kolmen vuoden kuluessa edellisestä palkkaturvan maksamista koskevasta päätöksestä.

12 §

Työntekijältä, jolle on maksettu palkkaturvaa, voi työvoimapiirin toimisto erityisestä syystä evätä oikeuden saada palkkaturvaa samaan työnantajaan kohdistuvasta saatavasta, jos saatava perustuu työhön, joka on tehty kolmen vuoden kuluessa edellisestä palkkaturvan maksamista koskevasta päätöksestä. *Samana työnantajana pidetään myös yritystä, jossa aikaisemmalla työnantajalla on määräämisvalta. Aikaisemmalla työnantajalla katsotaan olevan määräämisvalta myös silloin, kun henkilöllä on osuus kummassakin yrityksessä ja hänellä yksin tai yhdessä perheenjäsentensä kanssa on määräysvalta niissä molemmissa.*

16 §

Valtakunnallisia työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan on vuosittain jälkikäteen korvattava valtiolle työntekijöille palkkaturvana maksettujen määrien ja työnantajilta 5 §:n 1 momentin mukaan perittyjen pääomamäärien erotus. Tästä erotuksesta on kuitenkin vähennettävä se, mitä palkkaturvana on maksettu työntekijän 4 §:n 2 momentissa tarkoitetusta laiminlyömisestä huolimatta, sekä työnantajilta 6 §:n 2 momentin nojalla perimättä jätetyt määrät. Erotuksesta on vähennettävä myös ne määrät, jotka on 9 §:n mukaisessa menettelyssä taikka 14 tai 15 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa todettu aiheetta maksetuiksi.

16 §

Valtakunnallisia työttömyyskassoista annetussa laissa (125/34) tarkoitetun työttömyyskassojen keskuskassan on vuosittain jälkikäteen korvattava valtiolle työntekijöille palkkaturvana maksettujen määrien ja työnantajilta 5 §:n 1 momentin mukaan perittyjen pääomamäärien erotus. Tästä erotuksesta on kuitenkin vähennettävä se, mitä palkkaturvana on maksettu työntekijän 4 §:n 3 momentissa tarkoitetusta laiminlyömisestä huolimatta, sekä työnantajilta 6 §:n 3 momentin nojalla perimättä jätetyt määrät. Erotuksesta on vähennettävä myös ne määrät, jotka on 9 §:n mukaisessa menettelyssä taikka 14 tai 15 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa todettu aiheetta maksetuiksi.

17 §

Palkkaturva-asiaa hoitavalla työvoimaviranomaisella on oikeus saada veroviranomaisilta palkkaturvahakemuksen käsittelyä varten tarpeelliset tiedot työntekijän verotusta koskevista asiakirjoista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 1984.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntäänpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Niihin palkkaturvahakemuksiin, jotka on jätetty työvoimaviranomaisten käsiteltäviksi ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan kuitenkin aikaisempaa lakia.
